

SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2026. gada 3. martā

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Anita Rodiņa, tiesneši Veronika Krūmiņa un Mārtiņš Mits,
kolēģijas sēdē izskatījusi SIA [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 17/2026),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu:

1.1. atzīt likuma “Par nodokļiem un nodevām” 26. panta pirmo daļu un 37. panta sesto daļu (turpmāk – apstrīdētās normas) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 92. panta pirmajam teikumam un 105. pantam un spēkā neesošu no Pieteikuma iesniedzējas aizskāruma rašanās brīža;

1.2. apturēt Administratīvās rajona tiesas [datums] lēmuma lietā Nr. [..] izpildi.

2. Likuma “Par nodokļiem un nodevām” 26. panta pirmā daļa nosaka:

“Nodokļu maksājumus atbilstoši nodokļu deklarācijai, avansa maksājumu aprēķinam, kā arī citiem dokumentiem par maksājumiem budžetā vai pēc nodokļu administrācijas pārbaudes aprēķinātos nodokļu maksājumus (arī soda naudu), kuri nav samaksāti nodokļu likumos vai citos normatīvajos aktos noteiktajā termiņā, un ar tiem saistīto nokavējuma naudu (turpmāk – nokavētie nodokļu maksājumi), kā arī izdevumus par nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu bezstrīda kārtībā nodokļu administrācija piedzen bezstrīda kārtībā, pamatojoties uz lēmumu par nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu.”

Savukārt šā likuma 37. panta sestā daļa nosaka:

“Nodokļu maksātājs, attiecībā uz kuru ir veikti šajā likumā noteiktie izpildes nodrošināšanas pasākumi vai izdots lēmums par nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu, var iesniegt sūdzību, ja izpildu darbības neatbilst likuma noteikumiem. Sūdzību var iesniegt Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektoram septiņu dienu laikā, bet lēmumā konstatētas uzņēmuma pārejas gadījumā – viena mēneša laikā no dienas, kad nodokļu maksātājs ir uzzinājis par izpildu darbību. Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektors sūdzību izskata šā panta ceturtajā daļā noteiktajā termiņā. Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora lēmumu septiņu dienu laikā var pārsūdzēt tiesā. Tiesu izpildītāja darbību pārsūdzēšanai piemērojami Civilprocesa likuma noteikumi. Sūdzības iesniegšana izpildes nodrošināšanas pasākumu piemērošanu un nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu neaptur.”

3. Pieteikuma iesniedzēja iepriekš ir vērsusies Satversmes tiesā ar pieteikumu par apstrīdēto normu atbilstību Satversmes 92. panta pirmajam teikumam un 105. pantam (pieteikums Nr. 225/2025).

Satversmes tiesas 1. kolēģija ar 2026. gada 16. janvāra lēmumu atteicās ierosināt lietu pēc minētā pieteikuma, jo tas neatbilda Satversmes tiesas likuma 20. panta sestajai daļai (*redakcijā, kas bija spēkā līdz 2026. gada 17. februārim*). Proti, Pieteikuma iesniedzējas norādītais juridiskais pamatojums bija acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 5. punktu kolēģijai ir jāizvērtē, vai izskatāmajā pieteikumā ietvertais faktisko apstākļu izklāsts vai juridiskais pamatojums pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

3.1. Kolēģija 2026. gada 16. janvāra lēmumā konstatēja: no pieteikumā sniegtās argumentācijas neizriet, ka konkrētajā gadījumā apstrīdētās normas neatbilstu Satversmes tiesas judikatūrā nostiprinātajiem tiesību normas skaidrības kritērijiem (*sk. Satversmes tiesas 2019. gada 21. februāra sprieduma lietā Nr. 2018-10-0103 13.1. punktu*). Izskatāmajā pieteikumā ir izvēsta argumentācija par apstrīdēto normu neskaidrību uzņēmuma pārejas gadījumā. Tomēr pieteikumā izklāstītie apgalvojumi neveido pamatu secinājumam, ka apstrīdētās normas būtu tik neskaidras, ka to jēgu un mērķi nebūtu iespējams noskaidrot, izmantojot piemērojamās iztulkošanas metodes vai saņemot atbilstošas konsultācijas.

Līdz ar to izskatāmajā pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums par apstrīdēto normu iespējamo neatbilstību Satversmes 105. pantam pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

3.2. Pieteikumā ir ietverti jauni argumenti par apstrīdēto normu iespējamo neatbilstību Satversmes 92. panta pirmajā teikumā ietvertajām tiesībām uz pieeju tiesai.

Līdz ar to pieteikuma juridiskais pamatojums šajā daļā ir mainījies pēc būtības un kolēģijai no jauna jāvērtē tā atbilstība Satversmes tiesas likumā noteiktajām prasībām.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmo daļu konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviens persona, kura uzskata, ka viņai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiskā spēka tiesību normai. Atbilstoši šā panta sestās daļas 1. punktam pieteikuma iesniedzējam pamattiesību aizskārums jāpamato.

Valsts ieņēmumu dienests [datums] nosūtīja brīdinājumu, kurā konstatēta nodokļu parāda radījušā cita komersanta uzņēmuma pāreja Pieteikuma iesniedzējai, tādēļ Pieteikuma iesniedzēja aicināta samaksāt šo nokavēto nodokļu maksājumu. Pamatojoties uz likuma “Par nodokļiem un nodevām” 26. panta pirmo daļu, Valsts ieņēmumu dienests [datums] pieņēma lēmumu uzsākt nokavēto nodokļu maksājumu parāda piedziņu bezstrīdus kārtībā. Nepiekrītot uzņēmuma pārejas faktam, Pieteikuma iesniedzēja par minēto lēmumu iesniedza sūdzību Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektoram, kurš sūdzību noraidīja. Savukārt ģenerāldirektora lēmumu Pieteikuma iesniedzēja pārsūdzēja administratīvajā tiesā, kas pārsūdzēto lēmumu atzina par tiesisku, bet sūdzību noraidīja. Šis tiesas lēmums nav pārsūdzams.

Pieteikuma iesniedzējas ieskatā apstrīdētajās normās noteiktā citas personas kavēto nodokļu maksājumu piedziņa bezstrīdus kārtībā un šīs piedziņas pārsūdzības kārtība aizskar tai Satversmes 92. panta pirmajā teikumā ietvertās tiesības uz taisnīgu tiesu.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

5. Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrā daļa noteic, ka konstitucionālo sūdzību var iesniegt tikai tad, ja ir izmantotas visas iespējas aizstāvēt aizskartās tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī tādu nav.

Pieteikuma iesniedzēja pārsūdzēja lēmumu par nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu Administratīvajā rajona tiesā, kas sūdzību noraidīja. Administratīvās rajona tiesas lēmums nav pārsūdzams. Tādējādi pieteikuma iesniedzēja ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas pirmo teikumu konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā pēc pēdējās institūcijas nolēmuma spēkā stāšanās.

Administratīvās rajona tiesas lēmums lietā Nr. [..] ir uzskatāms par pēdējo institūcijas nolēmumu, no kura skaitāms konstitucionālās sūdzības iesniegšanas termiņš. Minētais nolēmums ir pieņemts un stājās spēkā [datums]. Pieteikums Satversmes tiesā iesniegts 2026. gada 5. februārī. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtās daļas pirmajā teikumā noteiktajām prasībām.

6. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 6. punktam Satversmes tiesas kolēģija var atteikties ierosināt lietu, ja pieteikumā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

Pieteikuma iesniedzējas ieskatā apstrīdētās normas neatbilst Satversmes 92. panta pirmajam teikumam, jo tās nepamatoti ierobežo tiesības uz pieeju tiesai un tiesas nolēmuma pārsūdzību. Likuma “Par nodokļiem un nodevām” 37. panta sestā daļa, salīdzinot ar vispārējo administratīvo procesu, paredz nesamērīgi īsu termiņu Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora lēmuma pārsūdzībai. Arī konkrētā strīda izskatīšana vienā tiesu instancē citam komersantam adresētā administratīvā akta izpildes stadijā pārkāpj tiesības uz taisnīgu tiesu. Savukārt šajā procesā piedzītā nokavējuma nauda atbilst kriminālsodam Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas izpratnē un tāpēc konkrētajā gadījumā personām nodrošināmas procesuālās garantijas, kas izriet no šīs konvencijas 6. panta 1. punkta krimināltiesiskā aspekta un tās Septītā protokola 2. panta.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka no Satversmes 92. panta pirmā teikuma izriet valsts pienākums paredzēt taisnīgu lietas izskatīšanas procedūru (*sk. Satversmes tiesas 2010. gada 7. oktobra sprieduma lietā Nr. 2010*). Satversmes 92. panta pirmais teikums neparedz valstij pienākumu visās lietu kategorijās noteikt personai tiesības uz pārsūdzību augstākas instances tiesā, ja zemākās instances tiesā ir bijis nodrošināts pienācīgs tiesas process (*sk. Satversmes tiesas 2016. gada 28. septembra sprieduma lietā Nr. 2016-01-01 9. punktu*). Turklāt tiesību normu nevar izprast ārpus tās piemērošanas prakses un tiesību sistēmas, kurā tā funkcionē (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2018. gada 15. marta sprieduma lietā Nr. 2017-16-01 16.2. punktu*).

Kolēģijas 2026. gada 16. janvāra lēmumā Pieteikuma iesniedzējai jau tika norādīts, kādēļ nav gūstams apstiprinājums tās apgalvojumam par nokavējuma

naudas pielīdzināšanu kriminālsodam Konvencijas izpratnē. Šajā aspektā kolēģija no jauna nevērtē izskatāmajā pieteikumā ietverto juridisko pamatojumu.

No apstrīdēto normu un Administratīvā procesa likuma 363. panta piemērošanas prakses izriet, ka arī šīs kategorijas lietās administratīvā tiesa vērtē un noskaidro visus lietas faktiskos apstākļus, lai konstatētu, ka uzņēmums ir pārgājis tādā daļā, ka nodokļu parāda piedziņu var vērst pret jauno uzņēmuma ieguvēju. Lai nonāktu pie lietas taisnīga rezultāta, tiesai tās rīcības brīvības ietvaros arī jāapsver, vai lietas izskatīšana nebūtu nosakāma mutvārdu procesā. Turklāt process jāveda tādā veidā, lai tiktu ievērotas garantijas, kas izriet no tiesībām uz taisnīgu tiesu (*sk., piemēram, Senāta 2021. gada 19. maija lēmuma lietā Nr. SKA-984/2021 19. punktu*).

No Administratīvās rajona tiesas [datums] lēmuma lietā Nr. [..] izriet, ka Pieteikuma iesniedzējas sūdzība par Dienesta lēmumu izskatīta rakstveida procesā. Administratīvā tiesa, ievērojot lietā esošos pierādījumus, arī pēc būtības vērtējusi, vai konkrētajā gadījumā notikusi uzņēmuma pāreja.

Ievērojot Satversmes tiesas judikatūrā atzīto kopsakarā ar apstrīdēto normu piemērošanas praksi, nav gūstams apstiprinājums Pieteikuma iesniedzējas viedoklim, ka šīs normas nesamērīgi ierobežo personai tiesības uz pieeju tiesai.

Līdz ar to pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

7. Ievērojot to, ka lieta Satversmes tiesā nav ierosināma, nav nepieciešams lemt par šā lēmuma 1.2. apakšpunktā norādīto lūgumu.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 5. un 6. punktu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc SIA [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 17/2026).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Anita Rodiņa